

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul XII nr.134

Februarie 2009

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Februarie 2009: pesimism mai moderat în industrie și construcții2
<i>Evoluția producției</i>	- Posibilă întrerupere a pantei descrescătoare a producției în industrie; scădere mai lentă în construcții3
<i>Stocuri</i>	- Produse finite: posibilă stagnare (industrie); ușoară acumulare (construcții); disponibil normal de materii prime6
<i>Factori care frânează producția</i>	- Insuficiența cererii – principala cauză de limitare a producției7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Menținerea traiectoriei descrescătoare a numărului de salariați.....8
<i>Prețuri de producție</i>	- Prețuri de producție: trend ușor ascendent în industrie; stabilitate în construcții.....9
<i>Investiții</i>	- Scădere în continuare a investițiilor în industrie și construcții.....10
<i>Profitabilitate</i>	- Pierderi ușoare de profitabilitate în ambele sectoare economice 11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>	12
<i>Precizări metodologice</i>	16

Tendențe
generale

Februarie 2009: pesimism mai moderat în industrie și construcții

Potrivit ultimului sondaj de conjunctură realizat de BNR în industrie și construcții, luna februarie continuă să se caracterizeze prin expectații negative, dar de o intensitate mai redusă comparativ cu intervalul precedent. Nu trebuie însă ignorat faptul că evoluția este în bună măsură atribuită efectului de bază asociat întreruperii activității la început de an.

Producția industrială va marca o posibilă stopare a trendului descrescător, soldul conjunctural¹ situându-se chiar la un nivel ușor pozitiv (+8 la sută), în timp ce în construcții declinul se va tempera (soldul negativ al opiniilor s-a ameliorat de circa 7 ori față de intervalul anterior, ajungând la -7 la sută).

O atenuare a așteptărilor negative este anticipată și în ceea ce privește portofoliul total al comenzilor atât în cazul industriei, cât și în cel al construcțiilor.

Procesul de absorbție a stocurilor de produse finite industriale este posibil să se întrerupă, dat fiind nivelul apropiat de zero al soldului conjunctural (-1 la sută). În construcții nu este exclusă chiar o ușoară creștere a disponibilului, sugerată de inversarea de semn a soldului conjunctural (+8 la sută în februarie). Disponibilul de materii prime va rămâne la o dimensiune normală, în opinia a 92 la sută din numărul respondenților.

Menținerea climatului economic dificil este reflectată și de numărul foarte ridicat al respondenților care continuă să semnaleze acțiuni restrictive ale unor factori, precum insuficiența cererii (influență invocată de aproape jumătate din numărul managerilor intervievați), creșterea ratei dobânzii la credite, deprecierea monedei naționale și blocajul financiar (în proporții de 16-18 la sută dintre participanții la sondaj).

Ajustări ale dimensiunii personalului angajat sunt anticipate și pentru luna februarie. Mai afectat va fi sectorul industrial, unde soldul conjunctural se menține sensibil negativ (-35 la sută), în timp ce în construcții există semne de încetinire a acestui proces, sugerată de înjumătățirea soldului opiniilor față de luna precedentă (-21 la sută).

Estimările pentru luna februarie nu indică modificări substanțiale ale prețurilor producției industriale comparativ cu perioada precedentă; creșterea ușoară a soldului conjunctural (de la +11 la +17 la sută) sugerează totuși posibilitatea unei dinamizări de mică intensitate. Peste 70 la sută din numărul total al companiilor interviuate anunță că nu vor opera modificări ale prețurilor în luna februarie. În sectorul construcțiilor, circa 91 la sută dintre antreprenori au formulat opinii de menținere a prețurilor la nivelul lunii ianuarie.

Problemele cu care se confruntă operatorii din cele două sectoare economice analizate continuă să se repercuteze asupra comportamentului investițional, soldul conjunctural menținându-se la valori pronunțat negative (-35 la sută în industrie, respectiv -23 la sută în construcții). Rata profitabilității își va menține traiectoria ușor descendentă în industrie (sold conjunctural: -6 la sută), în timp ce în construcții performanța economică va continua să scadă, dar într-un ritm posibil mai lent, dată fiind reducerea la jumătate a soldului conjunctural comparativ cu luna ianuarie (-21 la sută).

¹ Soldul conjunctural exprimă tendința indicatorului și se calculează ca diferență între ponderea opiniilor favorabile și cea a opiniilor nefavorabile.

Posibilă întrerupere a pantei descrescătoare a producției în industrie; scădere mai lentă în construcții

Opiniile operatorilor economici în privința portofoliului total al comenzilor pentru luna februarie 2009 indică temperarea tendinței descendente a portofoliului total al comenzilor comparativ cu luna anterioară, atât în cazul industriei, cât și în cel al construcțiilor. Evoluția este sugerată de reducerea de circa 4 ori a soldului conjunctural negativ, până la -2 la sută, respectiv -12 la sută. La nivelul ambelor sectoare economice, ponderea respondenților care nu întrevăd modificări ale volumului comenzilor a fost de 39 la sută.

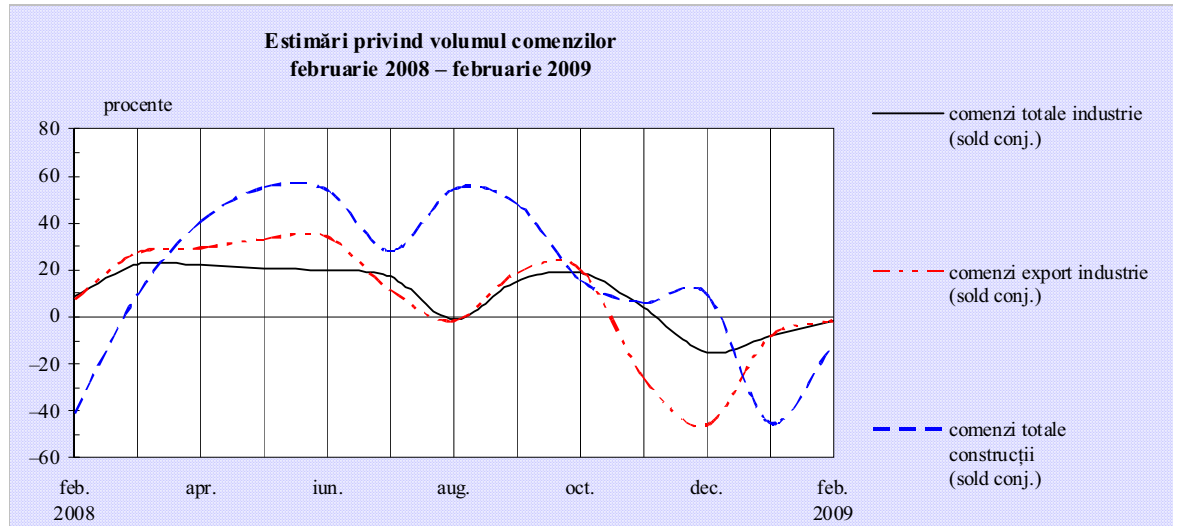
În structură, principala contribuție la atenuarea declinului acestui indicator în industrie va reveni revigorării cererii de produse ale industriei de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari (sold conjunctural: +31 la sută, față de -10 la sută în ianuarie), dar și menținerii așteptărilor optimiste în industria mijloacelor de transport și în activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice, termice, a gazelor și a apei calde (+59 la sută, respectiv +35 la sută). La extremitatea opusă se vor plasa mai probabil industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, industria materialelor de construcții și industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (solduri ale opiniilor cuprinse între -45 și -100 la sută).

Evoluții în industrie	Ian. 2009	Feb. 2009
Producția	↘	↗
Comenzi noi - total, din care:	↘	↘
Comenzi noi pentru export	↘	↘
Gradul de utilizare a capacităților de producție	64%	67%

O tendință similară este anticipată și în privința cererii externe de produse industriale, soldul opiniilor îmbunătățindu-se de la -9 la sută la -2 la sută. Stabilitatea indicatorului este întrevăzută de circa 39 la sută dintre respondenți.

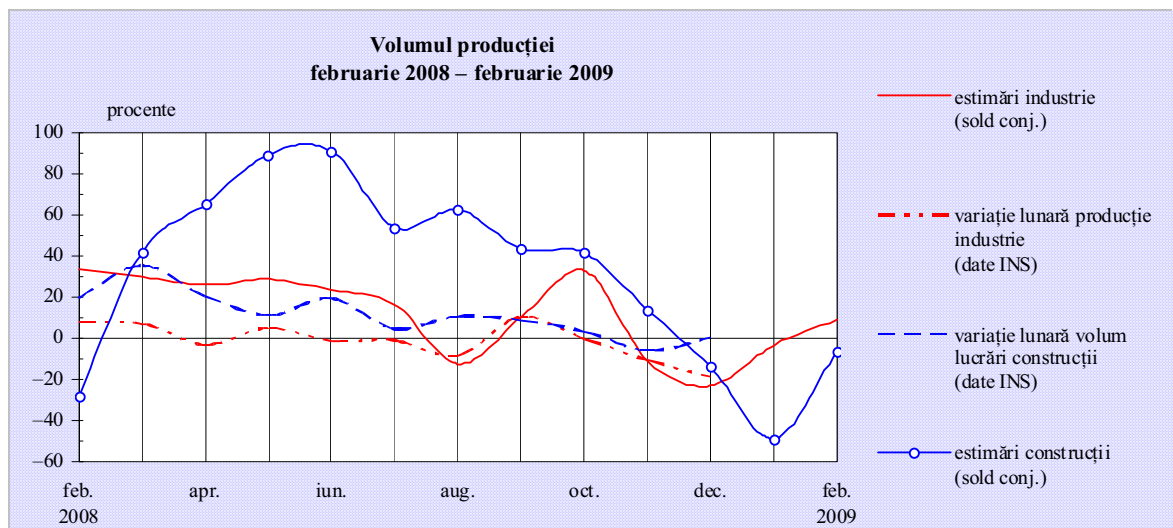
Temperarea traiectoriei descrescătoare a acestui indicator este atribuită în principal ameliorării estimate pentru industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari și expectațiilor în continuare optimiste ale producătorilor de mijloace de transport (solduri conjuncturale: +31, respectiv +61 la sută) – în cel de-al doilea caz, evoluția este în bună măsură explicată de raportul calitate/preț considerat satisfăcător de consumatorii vest-europeni în contextul actualei crize economice și financiare (merită menționată cererea semnificativă de autoturisme Dacia destinate programului de înnoire a parcului auto național al Germaniei). Pe o traiectorie descrescătoare se vor plasa din nou comenzile externe adresate industriei metalurgice, a construcțiilor metalice și a produselor din metal și industriei de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (solduri conjuncturale: -55, respectiv -22 la sută).

*Frânare
a declinului
volumului
de comenzi*

Luna februarie va marca o posibilă stopare a trendului descrescător al producției industriale și o restrângere mai lentă a activității de construcții, evoluție parțial atribuită însă unui efect de bază (numărul relativ redus de zile lucrătoare în luna ianuarie). Soldul conjunktural aferent industriei se situează la un nivel ușor pozitiv (+8 la sută), în timp ce pentru construcții s-a ameliorat de circa 7 ori față de intervalul anterior (până la -7 la sută).

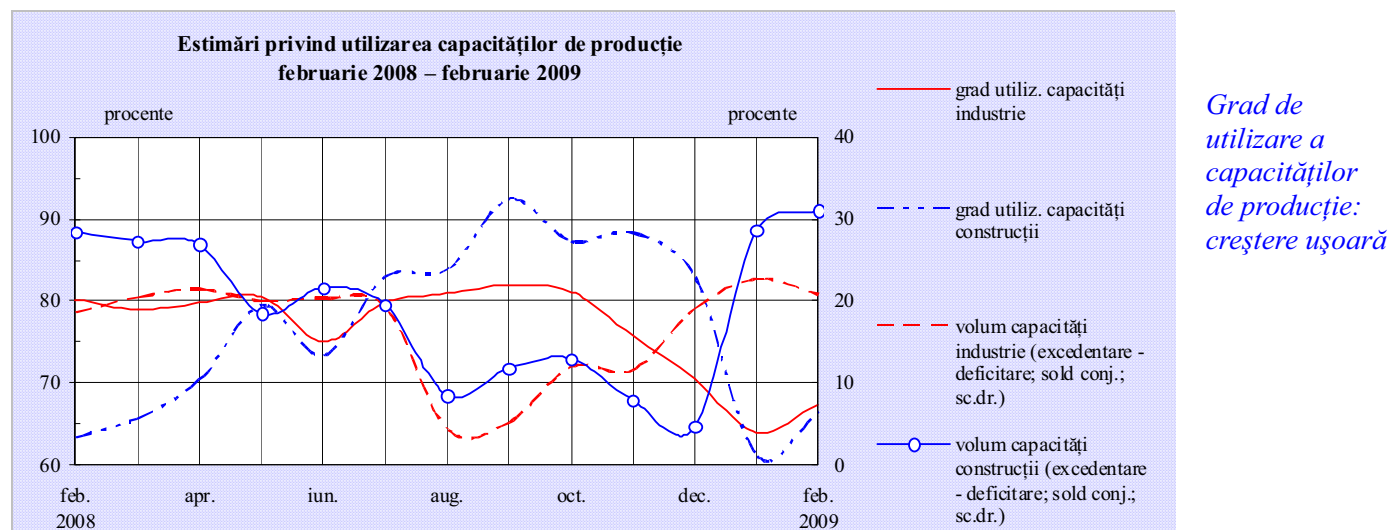
*Volumul
producției:
industrie ↗
construcții:
scădere mai
lentă*

Aportul cel mai important la îmbunătățirea perspectivei sectorului industrial va reveni industriei mijloacelor de transport (sold conjunktural: +82 la sută), ca urmare a introducerii în gama comercială a unui nou model, la un preț mai avantajos decât versiunile precedente, dar și suplimentării numărului de autoturisme destinate pieței externe. Evoluții favorabile sunt preconizate și în sectorul extractiv (intensificare a dinamicii lunare, sugerată de majorarea de peste 4 ori a soldului conjunktural pozitiv, până la 72 la sută), industria de prelucrare a lemnului și în industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari

(solduri conjuncturale: +38, respectiv +31 la sută). Deși într-un ritm mai lent, producția va continua să se restrângă în industria alimentară (atenuare a soldului conjunctural negativ, până la -7 la sută), în timp ce în industria materialelor de construcții, industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal și în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV expectațiile pesimiste rămân predominante (solduri ale opiniilor cuprinse între -48 și -57 la sută).

Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție în industrie va consemna probabil o creștere cu circa 3 puncte procentuale, însă nivelul estimat (67 la sută) rămâne deosebit de scăzut comparativ cu valorile istorice înregistrate. Performanțele cele mai scăzute sunt în continuare estimate în industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal și în industria materialelor de construcții (52 la sută, respectiv 48 la sută). Rezultate mai bune se întrevăd în industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a lemnului, sectorul extractiv și în industria de mașini, echipamente și aparate electrice (77-79 la sută). Și pentru activitatea de construcții se anticipează o îmbunătățire a acestui indicator, nivelul anticipat fiind de 66 la sută.

Anticipațiile privind disponibilul capacităților de producție în industrie și construcții continuă să indice un volum suficient al dotărilor în majoritatea companiilor analizate, în acest sens pronunțându-se 74 la sută dintre respondenții din ambele sectoare economice. Ponderea opiniilor aferente dotărilor excedentare rămâne însă net superioară celei aferente variantei opuse de răspuns, astfel încât soldul conjunctural își păstrează nivelul deosebit de ridicat (+21 la sută).

Dotări suficiente sunt întrevăzute în peste 90 la sută dintre companiile din industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a țiteiului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari și din activitatea de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă. Un excedent de capacități este mai probabil în industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suport și în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (solduri conjuncturale cuprinse între +52 și +96 la sută).

Stocuri

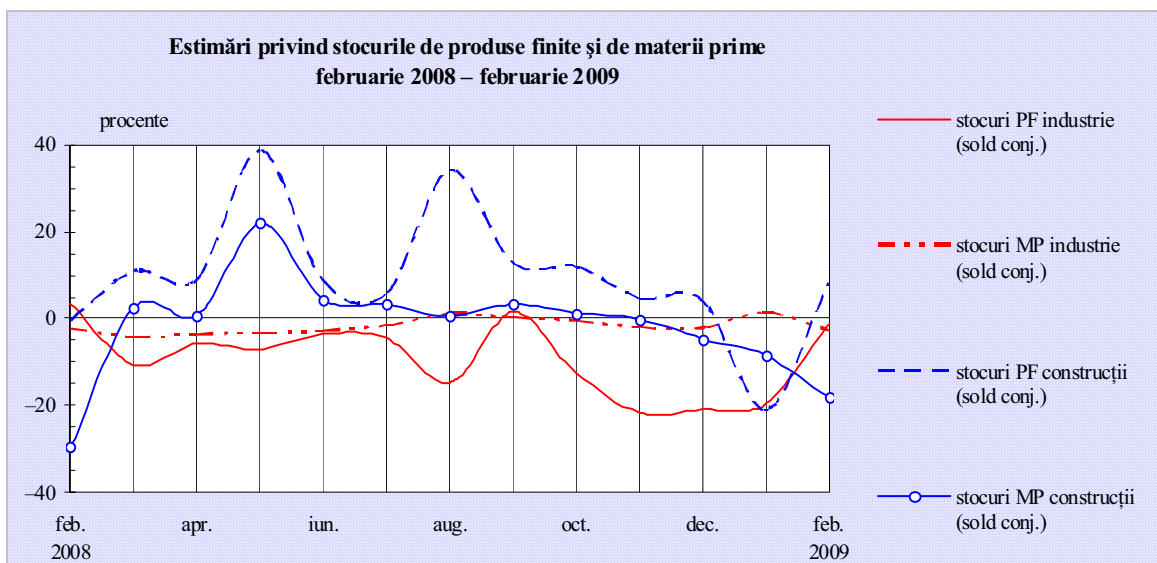
**Produse finite: posibilă stagnare (industrie); ușoară acumulare (construcții).
Disponibil normal de materii prime**

În luna februarie este posibilă întreruperea procesului de absorbție a stocurilor de produse finite industriale, dat fiind nivelul apropiat de zero al soldului conjunctural (-1 la sută), comparativ cu valorile sensibil negative (cuprinse între -13 și -22 la sută) înregistrate în intervalul octombrie 2008 - ianuarie 2009. În construcții nu este exclusă chiar o ușoară creștere a disponibilului, sugerată de inversarea de semn a soldului conjunctural (+8 la sută în februarie). Aproximativ jumătate din numărul total al respondenților estimează stabilitatea indicatorului.

Evoluții în industrie	Ian. 2009	Feb. 2009
Stocurile de produse finite	↘	⇒
Stocurile de materii prime	normal	normal

Aplatizarea curbei descendente descrise de stocurile de produse finite din industrie se va datora în principal reluării procesului de acumulare în industria mijloacelor de transport (sold conjunctural: +70 la sută, față de -46 la sută în luna ianuarie) și în industria de prelucrare a țiteiului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari (+31 la sută, după ce în intervalul precedent se estimase stabilitatea indicatorului), dar și posibilei temperări a absorbției de stocuri în industria alimentară, sugerată de reducerea la -12 la sută a soldului conjunctural (față de -33 la sută în ianuarie). Stocuri stabile sunt mai probabile în industria de mașini, echipamente și aparate electrice și în activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi (opinii în acest sens au fost formulate de 84 la sută, respectiv 99 la sută dintre respondenții corespunzători fiecărei ramuri).

Stocuri PF:
industrie →
construcții ↗
Stocuri MP:
normale

Din punct de vedere al stocurilor de materii prime, majoritatea managerilor din industrie și din construcții estimează în luna februarie un nivel normal, în acest sens pronunțându-se circa 92 la sută dintre participanții la sondaj.

*Factori care
frânează
producția*

Insuficiența cererii – principala cauză de limitare a producției

Menținerea climatului economic dificil este reflectată și de numărul foarte ridicat al respondenților care continuă să semnaleze acțiuni restrictive ale unor factori. Astfel, aproape jumătate din numărul managerilor intervievați invocă deficitul de cerere, principalele ramuri industriale afectate fiind industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal și activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi (în cazul a 89 la sută dintre companii și respectiv în cazul întregii ramuri), dar și industria chimică, industria mijloacelor de transport, sectorul extractiv, industria de mașini, echipamente și aparate electrice și industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (ponderi cuprinse între 64 și 70 la sută din totalul aferent fiecărei ramuri).

Circa 18 la sută din numărul total al participanților la sondaj anticipează influența restrictivă exercitată de creșterea ratei dobânzii la creditele bancare, cu repercusiuni mai puternice în industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal și în industria chimică (în cazul a 44, respectiv 40 la sută dintre respondenți).

Evoluția nefavorabilă a cursului de schimb va afecta aproximativ 16 la sută din activitatea industrială și de construcții, ramurile care vor întâmpina dificultăți fiind în continuare industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, industria textilă, de confecții, pielărie și încălțăminte și industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (opiniile în acest sens reprezintă 36-45 la sută din totalul aferent fiecărei ramuri).

Tot în proporție de 16 la sută se va resimți și influența negativă a dificultăților de încasare a contravalorii producției vândute, vizibilă îndeosebi în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (în opinia tuturor respondenților), dar și în industria chimică, sectorul extractiv, industria de mașini, echipamente și aparate electrice (în proporții cuprinse între 32 și 40 la sută).

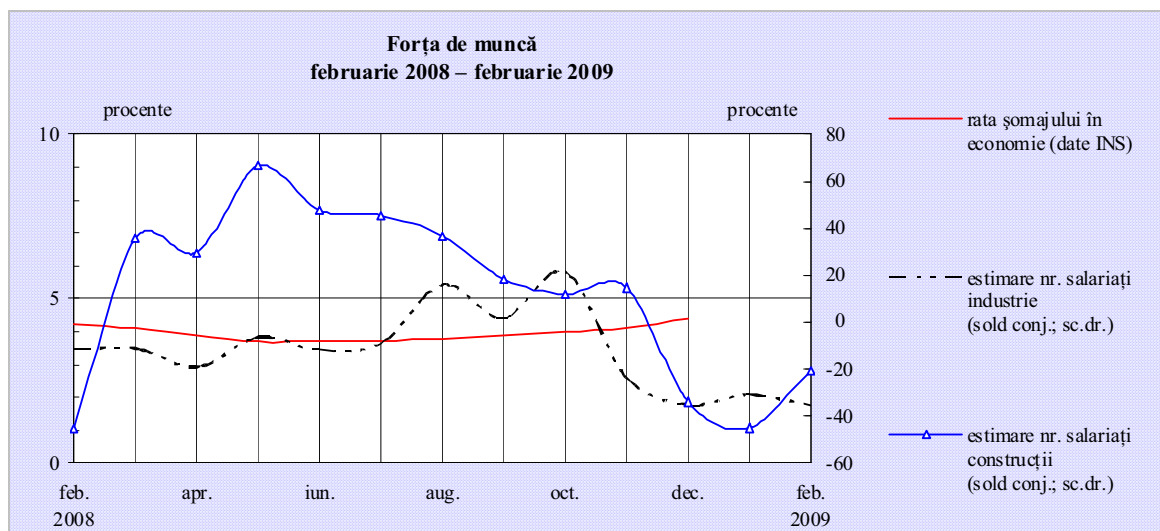
Utilizarea
forței
de muncă

Menținerea traiectoriei descrescătoare a numărului de salariați

Ajustări ale dimensiunii personalului angajat sunt anticipate și pentru luna februarie. Mai afectat va fi sectorul industrial, unde soldul conjunctural se menține sensibil negativ (-35 la sută), în timp ce în construcții există semne de încetinire a acestui proces, în condițiile în care soldul opiniilor s-a înjumătățit față de luna precedentă (-21 la sută). Aproximativ 54 la sută dintre managerii intervievați nu întrevăd modificări ale numărului de salariați.

Similar intervalului anterior, tendința va caracteriza majoritatea ramurilor industriale (cu excepția activității de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă), cele mai severe restructurări fiind posibile în activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi (sold conjunctural: -96 la sută), industria mijloacelor de transport (-68 la sută), industria de mașini, echipamente și aparate electrice (-55 la sută) și în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (-57 la sută).

Numărul
de salariați:
industrie ▼
construcții: ▼

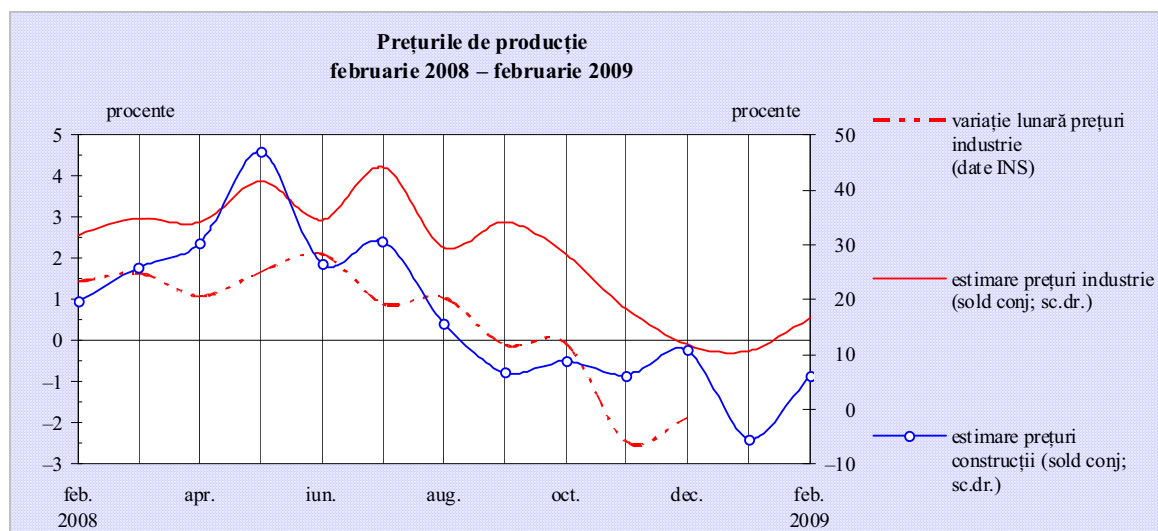

Prețuri de producție: trend ușor ascendent în industrie; stabilitate în construcții

Din perspectiva evoluției prețurilor producției industriale, estimările pentru luna februarie nu indică modificări substanțiale comparativ cu perioada precedentă, creșterea ușoară a soldului conjunctural (de la +11 la +17 la sută) sugerând totuși posibilitatea unei dinamizări de mică intensitate. Peste 70 la sută din numărul total al companiilor intervievate anunță că nu vor opera modificări ale prețurilor în luna februarie.

Majorări ale prețurilor de producție sunt mai probabile în industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, sectorul extractiv și în industria alimentară (soldul conjunctural variază între +34 și +54 la sută). Stabilitatea indicatorului este întrevăzută de peste 90 la sută dintre respondenții din industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, activitatea de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suport și din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV.

În sectorul construcțiilor, circa 91 la sută dintre antreprenori au formulat opinii de menținere a prețurilor la nivelul lunii ianuarie.

Prețuri de producție: industrie – creștere ușoară; construcții: →

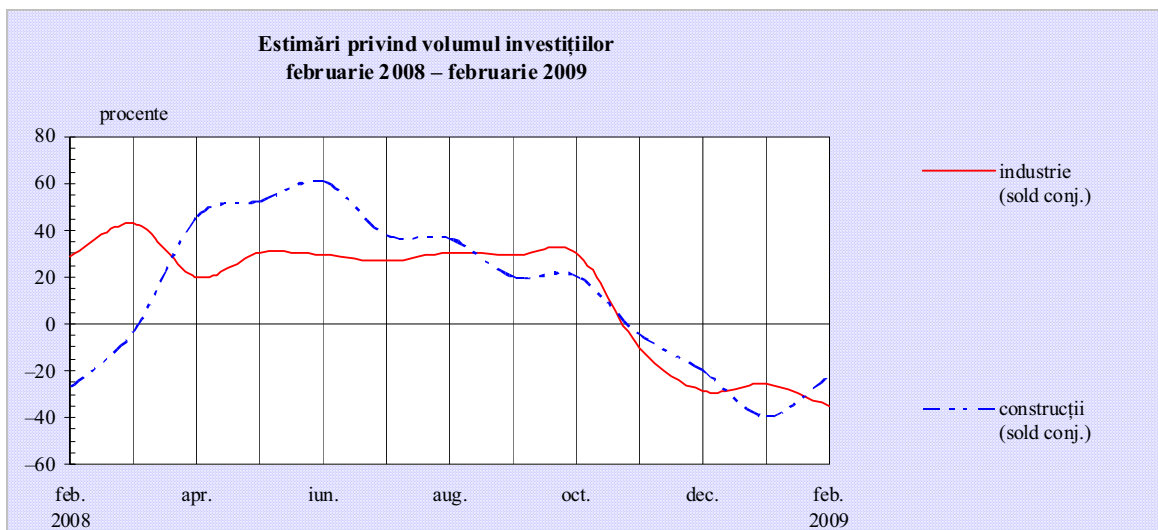
Investiții

Scădere în continuare a investițiilor în industrie și construcții

Problemele cu care se confruntă operatorii din cele două sectoare economice analizate continuă să se repercuteze asupra comportamentului investițional, soldul conjunctural menținându-se la valori pronunțat negative (-35 la sută în industrie, respectiv -23 la sută în construcții).

Așteptări pesimiste sunt vizibile în majoritatea ramurilor industriale, excepție făcând industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, unde se întrevede o reluare a investițiilor (sold conjunctural: +43 la sută). Scăderea acestui indicator este mai probabilă în sectorul extractiv (sold al opiniilor: -80 la sută), dar și în industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, industria mijloacelor de transport, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV, industria materialelor de construcții și în activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice, termice, gazelor și apei calde (soldurile opiniilor variază între -52 și -65 la sută).

Investiții:
industrie ↘
construcții ↘

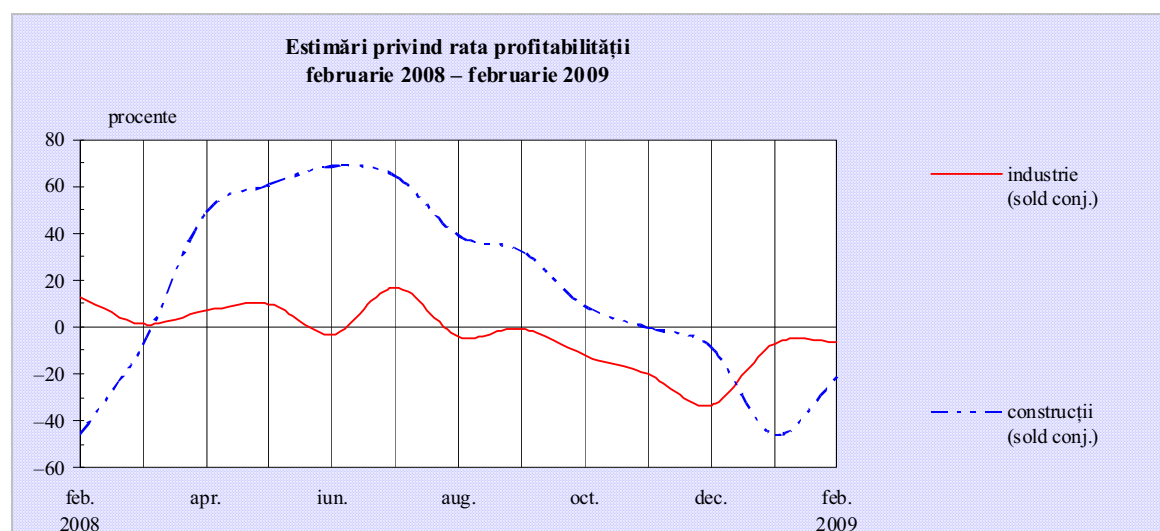

Profitabilitate

Pierderi ușoare de profitabilitate în ambele sectoare economice

Rezultatele sondajului de conjunctură din luna februarie sugerează menținerea traiectoriei ușor descendente a ratei profitabilității în industrie (sold conjunctural ușor negativ: -6 la sută). Performanța economică va continua să scadă în construcții, însă cu o posibilă încetinire de ritm, dată fiind reducerea la jumătate a soldului conjunctural comparativ cu luna ianuarie (-21 la sută).

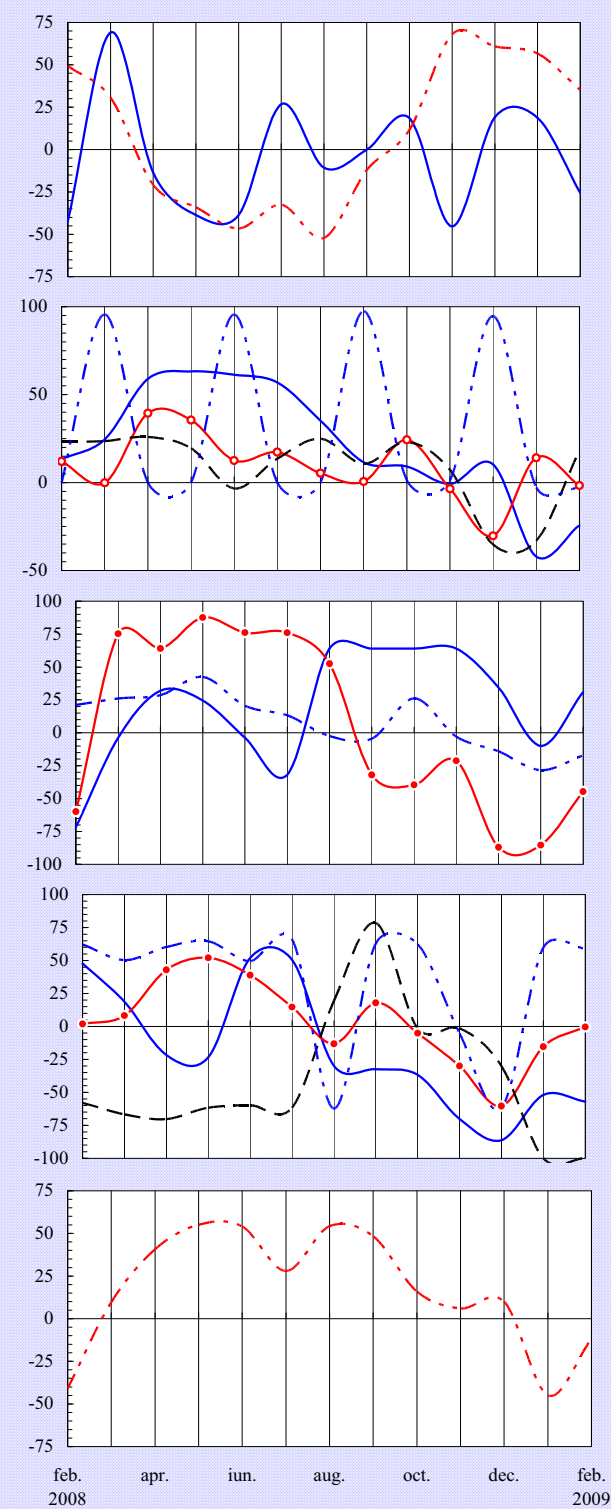
Rata profitabilității va consemna scăderi îndeosebi în industria materialelor de construcții, industria chimică, industria textilă, de confecții, pielărie și încălțăminte și în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (solduri conjuncturale cuprinse între -39 și -65 la sută). O perspectivă optimistă se conturează în sectorul extractiv și în industria mijloacelor de transport (+37, respectiv +76 la sută).

*Rata
profitabilității:
industrie ▼
construcții ▼*

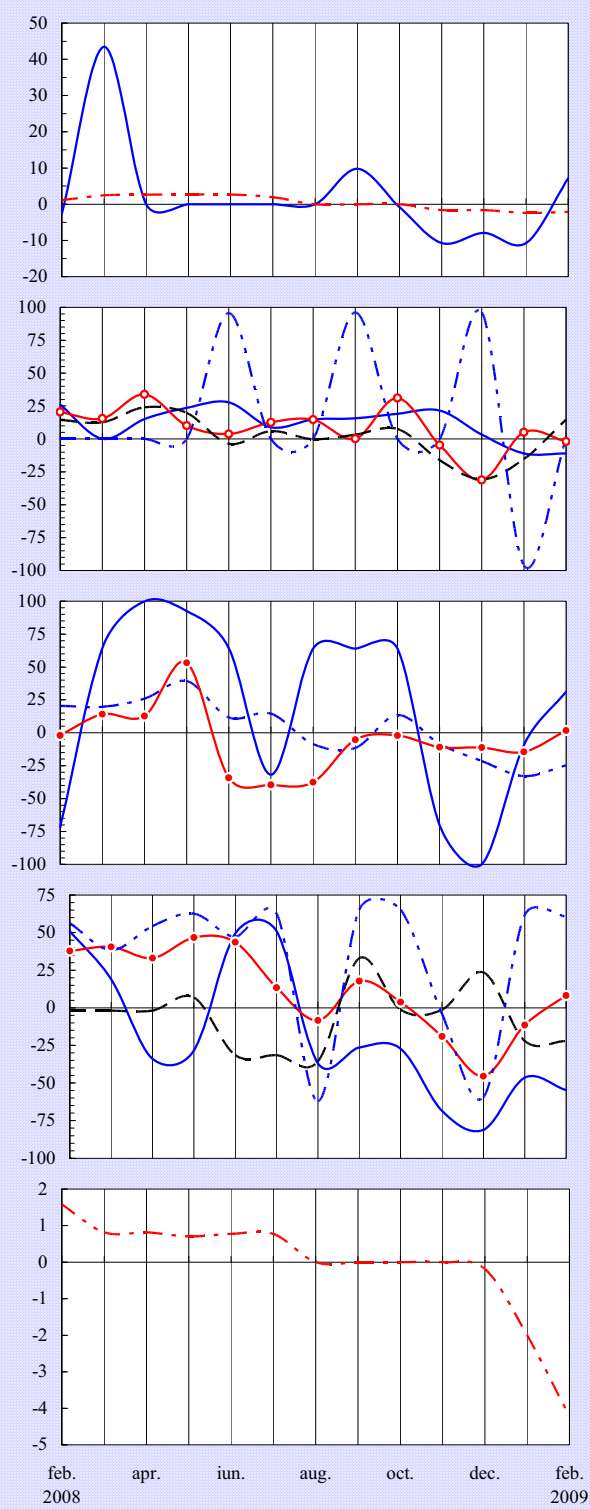
Evaluarea volumului comenzilor totale

(soldul opiniilor exprimate - %)

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

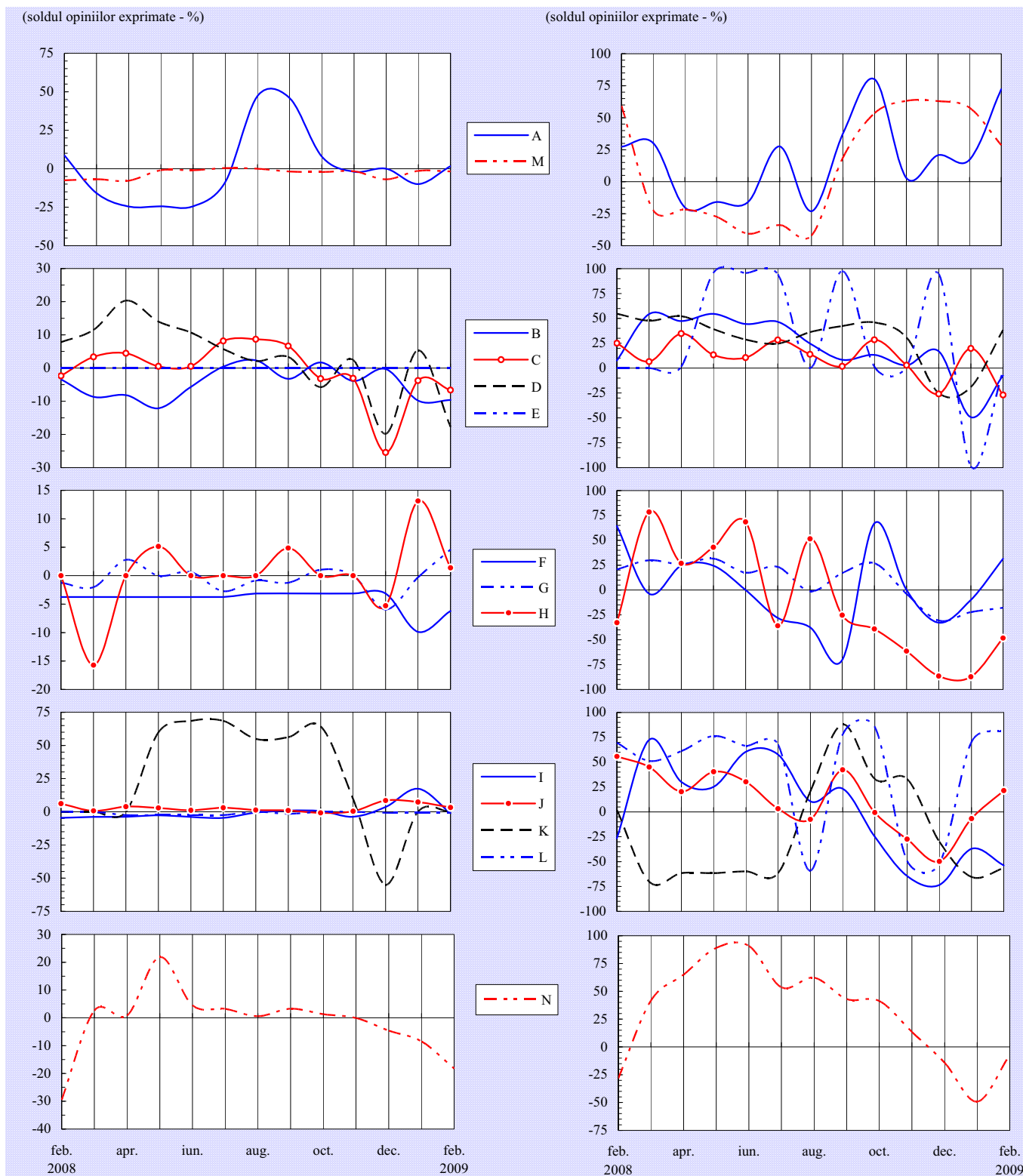
(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

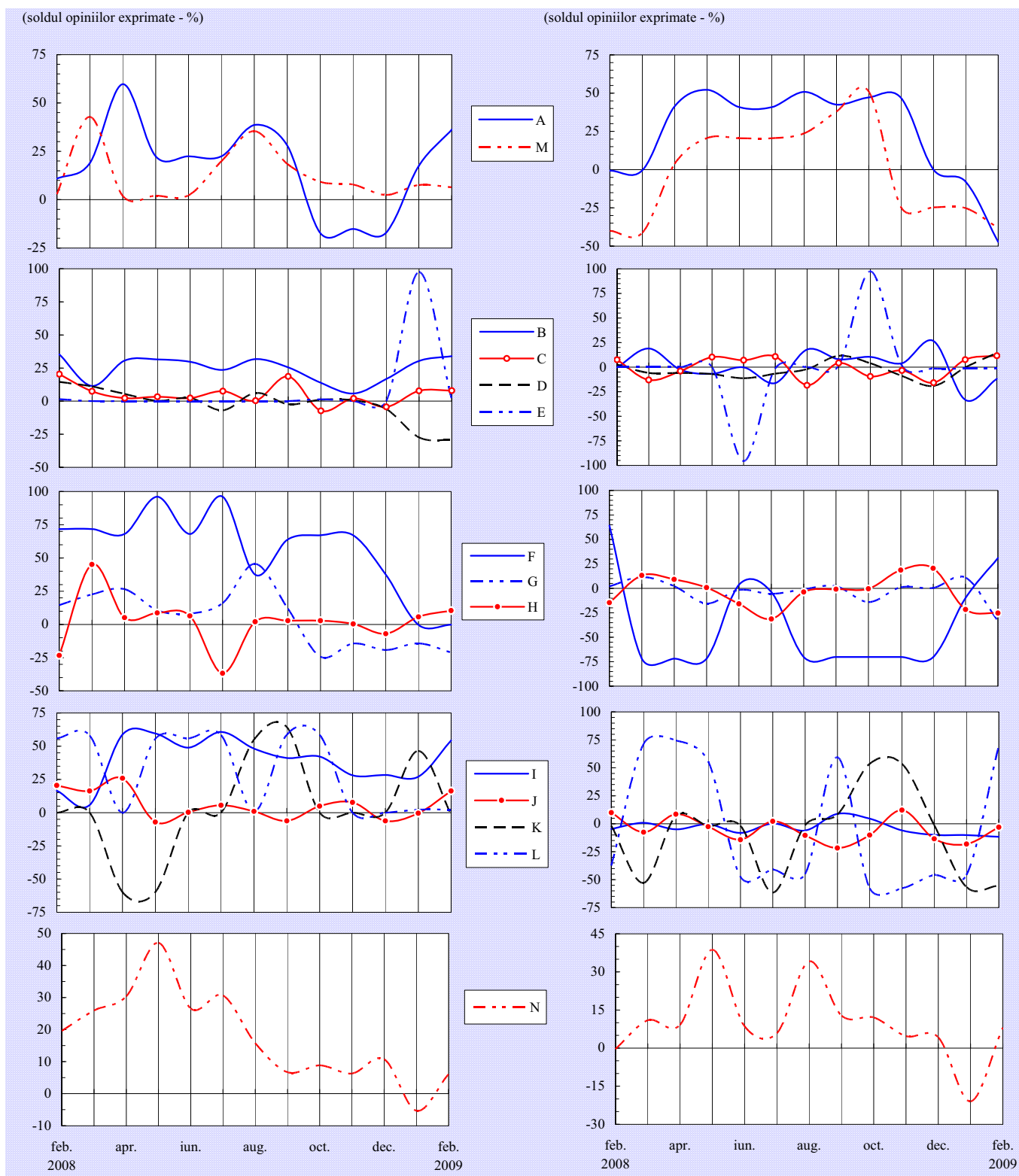
Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

Evaluarea stocurilor de produse finite

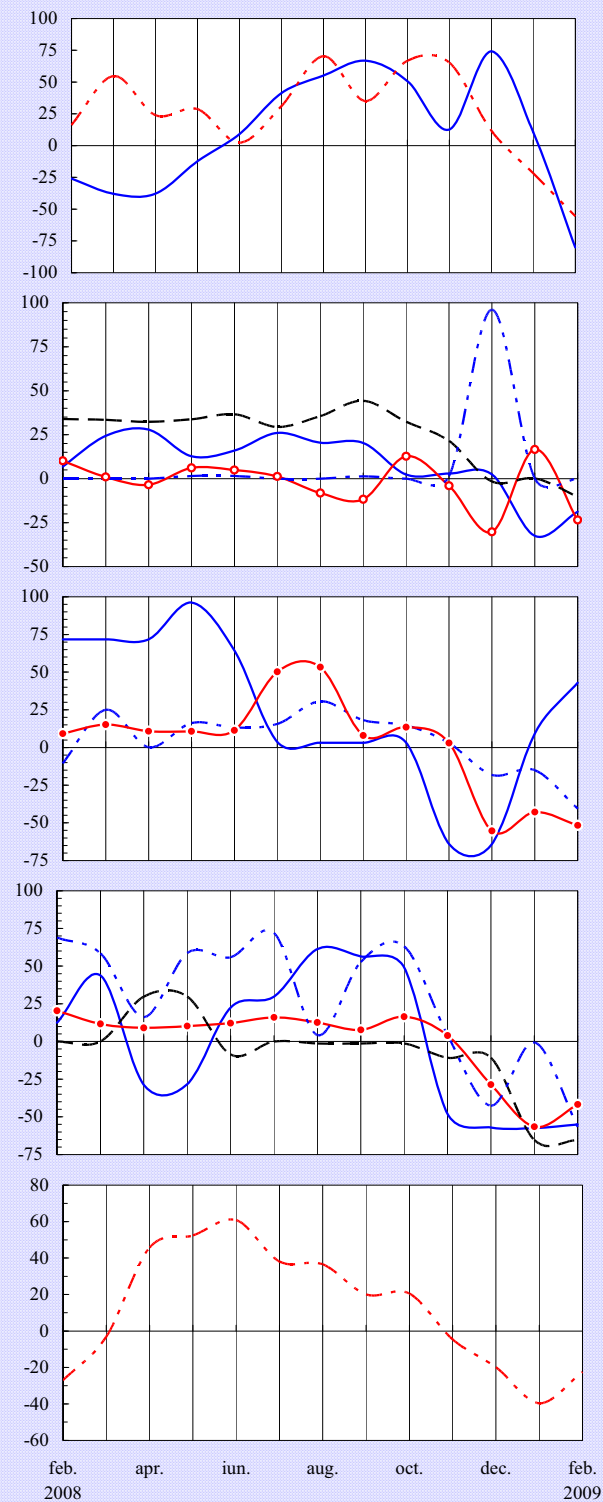

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

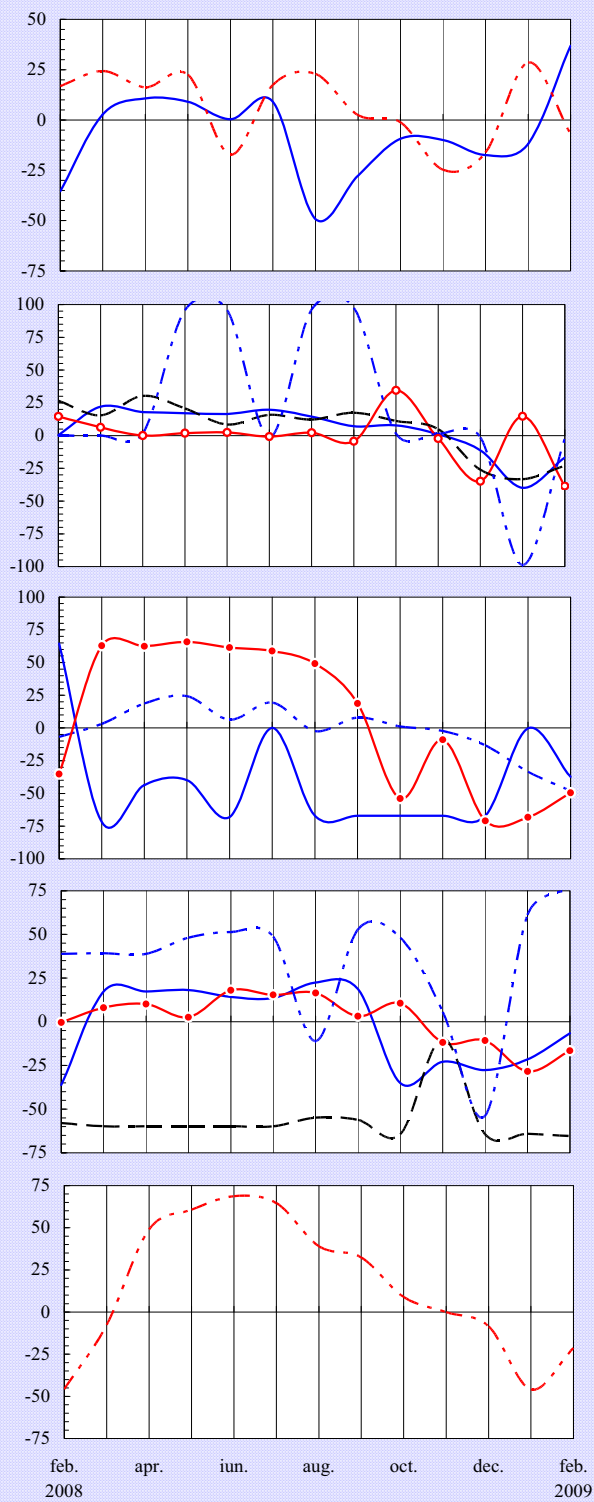
Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

(soldul opiniilor exprimate - %)

(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și se bazează pe un eșantion național reprezentativ la nivel județean (atât ca pondere, cât și ca structură pe ramuri). Începând cu luna august 2005, componența eșantionului a fost extinsă, numărul unităților selectate fiind în prezent de circa 420.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A** - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B** - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C** - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D** - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E** - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F** - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G** - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H** - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I** - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J** - mașini și echipamente; mașini și aparate electrice;
- K** - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L** - mijloace de transport;
- M** - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N** - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru agregarea datelor la nivel național, criteriul de ponderare utilizat este cifra de afaceri la data de 31 decembrie a anului anterior.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 25 februarie 2009.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate
de Direcția Studii Economice, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>